

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 352/2021
16.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Александар Прекодравац, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичке дирекције за воде са седиштем у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2471/20 од 24.09.2020. године, у седници одржаној 16.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2471/20 од 24.09.2020. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија коју је против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2471/20 од 24.09.2020. године, изјавио тужилац лично.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3299/18 од 09.12.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због изгубљене добити у периоду од 27.12.2008. године до 27.12.2011. године, исплати новчани износ од 21.826.800,00 динара, са законском затезном каматом од 27.12.2011. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 21.826.800,00 динара из претходног става изреке до траженог износа од 67.838.400,00 динара, а за износ од још 46.011.600,00 динара са траженом каматом. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев за камату на износ главног дуга из става првог изреке пресуде од 21.826.800,00 динара за период преко признатог (од 27.12.2011. године до исплате), а до траженог од 31.12. сваке појединачне годишње накнаде до исплате. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 920.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2471/20 од 24.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена

првостепена пресуда у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због изгубљене добити у периоду од 27.12.2008. године до 27.12.2011. године исплати 21.826.800,00 динара са законском затезном каматом од 27.12.2011. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртном изреке првостепене пресуде тако што је тужилац обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 680.212,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а такође тужилац је и лично изјавио ревизију против наведене пресуде, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија тужиоца изјављена преко пуномоћника адвоката није основана, а да је ревизија коју је тужилац изјавио лично, недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновано се ревизијом тужиоца указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 104. ЗПП, наводима да је другостепени суд одлучивао о неблагоприятној жалби тужене. Наиме, према стању и садржини повратнице у предмету, туженој је првостепена пресуда достављена 15.01.2020. године. Тужена је изјавила жалбу против првостепене пресуде која је предата Првом основном суду у Београду дана 28.01.2020. године. Тај суд је вратио жалбу Државном правобранилаштву с обзиром да се не односи на предмет Првог основног суда у Београду, након чега је жалба са обавештењем Првог основног суда у Београду достављена Вишем суду у Београду, као првостепеном суду у овом предмету, дана 06.02.2020. године. По члану 104. став 1. ЗПП поднесак који је везан за рок је благовремен ако је поднет суду пре истека рока, а по ставу 7. да ако је поднесак који је везан за рок предат или упућен ненадлежном суду пре истека рока, а стигне надлежном суду после истека рока, сматраће се да је поднет на време, ако се његово подношење ненадлежном суду може приписати незнању или очигледној омашци подносиоца. Жалба се подноси суду који је изрекао првостепену пресуду у довољном броју примерака за суд и противну странку (члан 377. ЗПП), а странка може да изјави жалбу против пресуде донете у првом степену у року до 15 дана од дана достављања преписа пресуде ако у овом закону није друкчије прописано (члан 367. став 1.). Будући да је као првостепени суд у овом предмету поступао Виши суд у Београду (имајући у виду вредност предмета спора) достављање жалбе Првом основном суду у Београду који је ненадлежни суд, пре истека законског рока за изјављивање жалбе, има за последицу да је жалба поднета благовремено, јер је несумњиво да је подношење жалбе ненадлежном суду очигледна омашка подносиоца. То је један од разлога за примену члана 104. став 7. ЗПП, па су без утицаја ревизијски наводи да је заступник тужене Државно правобранилаштво и да се подношење жалбе ненадлежном суду не може приписати

незнању већ професионалној грешци, с обзиром да наведена законска одредба не везује примену наведене одредбе и очигледну омашку подносиоца за његово стручно знање.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем ЈВП „Србија воде“ Београд ВПЦ „Дунав“ Нови Сад од 08.12.1998. године, тужиоцу су издати водопривредни услови у вези са изградом техничке документације за изградњу марине „Бјанка“ на десној обали реке Дунав км 1171 + 685 – 1171 + 755 узводно од хотела Југославија. Условима је предвиђено да Марина има карактер привременог објекта па техничка решења морају бити у сагласности са тим условима. Решењем од 22.03.2000. године, ЈВП „Србија воде“ Београд, ВПЦ „Дунав“ Нови Сад, издата је водопривредна сагласност тужиоцу за изградњу привремене марине „Бјанка“ са управно-пословним објектном на наведеној локацији између марине „Свети Никола“ и марине Клуба љубитеља Саве и Дунава „4. Јули“. Према издатој сагласности објекти се постављају на водном земљишту и имају привремену сагласност са аспекта водопривредне надлежности. Решењем ЈВП „Србија воде“ Београд, ВПЦ „Дунав“ Нови Сад од 26.08.2002. године, тужиоцу је продужена важност сагласности од 22.03.2000. године, с тим да истој престаје важност након две године, уколико у том периоду инвеститор не отпочне са извођењем радова, будући да се ради о објектима на води који су привременог карактера, па је и сагласност са аспекта водопривредне надлежности привремена. Између ЈВП „Србија воде“ Београд, ВПЦ „Дунав“ Нови Сад, као даваоца и тужиоца, као корисника закључен је уговор о коришћењу водног земљишта број 40/25 дана 11.01.2001. године, а затим и анекс тог уговора, тако што је у члану 2. уговора предвиђено да предметно земљиште корисник користи за изградњу марине „Бјанка“ придржавајући се у свему решења о издавању водопривредне сагласности од 22.03.2000. године, док је у члану 4. анекса уговора предвиђено да се уговор закључује на период од пет година од 17.10.2003. године, с тим да су уговорне стране сагласне да се по истеку овог периода, анексом уговора може продужити трајање коришћења предметног земљишта. Тужилац је 15.06.2001. године, закључио уговор о пословно-техничкој сарадњи са ПД „Ардифа“ Београд, на основу кога је планирао изградњу марине „Бјанка“ са управно-пословним објектом на површини од 4200 м² акваторије, а затим је 22.01.2004. године, закључен и анекс тог уговора након чега је тужилац приступио финансирању и реализацији израде идејног пројекта Марине. Пресудом Првог основног суда у Београду К 9186/10 од 09.06.2011. године одбијена је оптужба против окривљеног, овде тужиоца да је набавио ради употребе лажну јавну исправу – елаборат приобаља и акваторија рукавца реке Дунав од Предузећа за производњу песка, шљунка и транспорт робе ПИМ „Иван Милутиновић“ а коју је употребио приликом добијања водопривредне сагласности од 22.03.2000. године, као и сву даљу потребну документацију неопходну за изградњу марине „Бјанка“ чиме би извршио кривично дело фалсификовања исправе. Из наведене пресуде следи да потврда коју је окривљеном дао геометар нема карактер јавне исправе да би окривљени могао бити основано сумњив да је извршио кривично дело из члана 355. став 1. КЗ, а не и кривично дело из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, па како је за кривично дело из члана 355. став 1. прописана казна затвора од 3 године, то је за то дело наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења 02.06.2011. године. У делу акваторија уступљеног тужиоцу, одобрење за заузеће тог акваторија од раније је имала Марина „Љубитеља Саве и Дунава 4. Јули“ у површини од 2500 м² и ту је држала објекте на води. Закључком Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде од 04.03.2002. године, дозвољено је извршење решења водопривредног инспектора и наложено да „Љубитељи Саве и Дунава – марина 4. Јули“ Земун, уклони објекте на

води на десној обали Дунава са локације за коју је тужилац добио водопривредне услове о коришћењу тог дела приобаља. Дана 22.07.2004. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде закључило је уговор са ПД „Беопромет“ АД Београд, ради уклањања привезаних усидрених и других пловних објеката са обаласког и приобалског простора који је предвиђен за изградњу марине „Бјанка“, а 16.08.2004. године Републички водопривредни инспектор је захтевао од МУП-а асистенцију за 30.08.2004. године, ради приступања извршењу решења принудним путем, али до спровођења извршења није дошло. Тужилац је водио управни поступак за издавање, одобрења за изградњу, односно локацијске дозволе за постављање Марине „Бјанка“ и решењем надлежног органа од 29.10.2010. године, одбијен је његов захтев за издавање локацијске дозволе, а које решење је поништено одлуком Управног суда од 23.02.2012. године и предмет враћен надлежном органу на поновно одлучивање. Затим је пресудом Управног суда од 15.09.2014. године, такође поништено ново решење надлежног органа од 17.04.2012. године којим је одбијен тужиочев захтев за издавање локацијске дозволе и предмет је враћен правном следбенику Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије на поновно одлучивање. Тужилац у овој парници тражи накнаду штете искључиво због непоступања органа тужене да уклони објекте Марине „4. Јул“ којима је заузет акваториј за који је тужиоцу дата дозвола за коришћење ради изградње Марине „Бјанка“ и то у висини изгубљене добити на име годишњег прихода у временском периоду од 01.10.2003. до 27.12.2011. године, у износу који је утврђен налазом и мишљењем вештака.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је потраживање накнаде штете застарело за период од 01.10.2003. до 27.12.2008. године и у том делу је одбио тужбени захтев применом члана 376. ЗОО, док је у преосталом делу усвојио тужбени захтев, налазећи да је тужена у обавези да тужиоцу накнади штету на основу чланова 172. и 189. ЗОО, проузроковану пропуштањем органа тужене да спроведе извршење решења о уклањању објеката који су припадали Марини „4. Јули“ чије је извршење принудним путем било заказано за 30.08.2004. године, али није спроведено, па тужилац није могао да започне са својим пројектом изградње и оствари очекивану добит у висини утврђеној налазом и мишљењем вештака.

Другостепени суд је прихватио изложено становиште првостепеног суда у погледу оцене приговора застарелости потраживања, налазећи да је у смислу члана 376. став 1. Закона о облигационим односима потраживање накнаде штете за период од 01.03.2003. године закључно са 26.12.2008. године застарело, протеклом рока од три године од настанка штете (која настаје сукцесивно), с обзиром да је тужба у овој парници поднета 27.12.2011. године, а наведеном одредбом је прописано да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. Међутим, другостепени суд је изразио супротно становиште у погледу основа одговорности тужене за штету у виду измакле добити, због неспровођења извршења решења о уклањању објеката Марине „4. Јули“, за период од 27.12.2008. године до 27.12.2011. године. По налажењу другостепеног суда чињеница да орган тужене није спровео извршење решења водопривредног инспектора и уклонио наведене објекте са акваторија који је дат тужиоцу на коришћење, ради изградње Марине „Бјанка“, било је од утицаја на могућност извршења закљученог уговора о коришћењу пловног земљишта од 11.01.2001. године са анексом, али и да је тужилац користио водно земљиште, нису били испуњени услови да приступи изградњи марине „Бјанка“ јер је за то била

потребна важећа водопривредна сагласност у смислу одредаба Закона о водама, као и локацијска дозвола у смислу тада важећег Закона о планирању и изградњи. Наиме, издата водопривредна сагласност је истекла 26.08.2004. године, будући да је издата 26.08.2002. године, са трајањем од две године, па тужилац без водопривредне сагласности и без локацијске дозволе није могао да приступи изградњи Марине и не постоји узрочно-последична веза између пропуштања органа тужене да уклони објекте Марине „4. Јули“ и очекиване добити радом Марине „Бјанка“ јер нису били испуњени услови да се отпочне њена изградња. Зато је у наведеном усвајајућем делу првостепена пресуда преиначена и тужбени захтев одбијен.

По оцени Врховног касационог суда, неосновано се наводима ревизије указује да је изнето становиште другостепеног суда засновано на погрешној примени материјалног права.

Свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе по члану 35. став 2. Устава Републике Србије. Према одредби члана 172. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Повреда закона (подзаконског или општег акта) мора да буде очигледна и јасна да представља узрок штете (узрочна веза је нужан и неопходан услов за проузроковање штете). По члану 189. став 1. и 3. Закона о облигационим односима, оштећени има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, при чему се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем. Да би се остварило право на накнаду штете по основу измакле користи потребно је да се испуне следећи услови: да је штета у виду измакле користи извесна и да се могла очекивати по редовном току ствари или посебним околностима и да је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Тужилац је према утврђеном чињеничном стању са ЈВП „Србија воде“ Београд, ВПЦ „Дунав“ Нови Сад закључио уговор о коришћењу водног земљишта дана 11.01.2001. године, а затим и анекс тог уговора, тако што је предвиђено да се уговор закључује на период од пет година од 17.10.2003. године, с тим да се може продужити трајање коришћења предметног земљишта. Међутим, тужилац у периоду за који тражи накнаду штете није исходовао одобрење за изградњу објекта Марине „Бјанка“, односно локацијску дозволу, а издата водопривредна сагласност од 26.08.2002. године, са трајањем од две године је истекла 26.08.2004. године, па се сходно наведеним одредбама материјалног права није могло по редовном току ствари основано очекивати остварење добити радом Марине „Бјанка“. Када је реч о коришћењу и употреби вода морају се имати у виду законски прописи о начину и условима употребе и коришћења вода за одређену намену. Према одредбама Закона о водама („Службени гласник РС“ број 46/91 ... 30/2010) у члану 17. прописано је да се водопривредном сагласношћу утврђује да је техничка документација за објекте и радове, урађена у складу са водопривредним условима. Ако се изградњом објекта или извођењем радова не отпочне у року од две године водопривредна сагласност престаје да важи. Наводи ревидента да је тужилац поседовао одобрење за градњу Марине „Бјанка“, немају

упоришта у утврђеном чињеничном стању, код утврђеног да је у управном поступку за издавање, одобрења за изградњу, односно локацијске дозволе за постављање Марине „Бјанка“, решењем надлежног органа од 29.10.2010. године, одбијен тужиочев захтев за издавање локацијске дозволе (решење је поништено одлуком Управног суда од 23.02.2012. године и предмет враћен на поновно одлучивање), а затим је пресудом Управног суда од 15.09.2014. године, такође поништено ново решење надлежног органа од 17.04.2012. године којим је такође одбијен тужиочев захтев за издавање локацијске дозволе и предмет враћен на поновно одлучивање. Следом наведеног правилно је становиште другостепеног суда да тужилац нема право на накнаду штете у висини изгубљене добити коју би остваривао радом Марине „Бјанка“, у периоду од 27.12.2008. године до 27.12.2011. године, из разлога што надлежни орган тужене није спровео извршење решења о уклањању објеката марине „Љубитељи Саве и Дунава – 4. Јули“ Земун. Наводи ревизије да су пресудама Управног суда поништена решења којима је одбијен захтев за издавање локацијске дозволе, нису чињеница која је сама по себи основ одговорности тужене за штету због незаконитог или неправилног рада органа у смислу наведених законских одредаба, јер се за погрешно тумачење правних аката (законских и подзаконских) по правилу не одговара. Свака незаконитост или неправилност у одлучивању која је за последицу имала поништење одлуке органа управе у управном поступку или управном спору, нема за последицу право на накнаду штете. Следом наведеног, као неосновани су оцењени и остали ревизијски наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије коју је изјавио тужилац лично у смислу члана 410. став 2. тачка 2. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена. Према члану 85. став 6. ЗПП, странку мора да заступа адвокат у поступку по ванредним правним лековима, изузев ако је сама адвокат. Чланом 410. став 2. тачка 2. наведеног закона, прописано је да је ревизија недозвољена ако није изјављена преко пуномоћника адвоката, изузев када је странка адвокат. У конкретном случају, ревизију против правноснажне пресуде донете у другом степену, изјавио је и тужилац лично, па је на основу члана 413. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**За Председника већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић